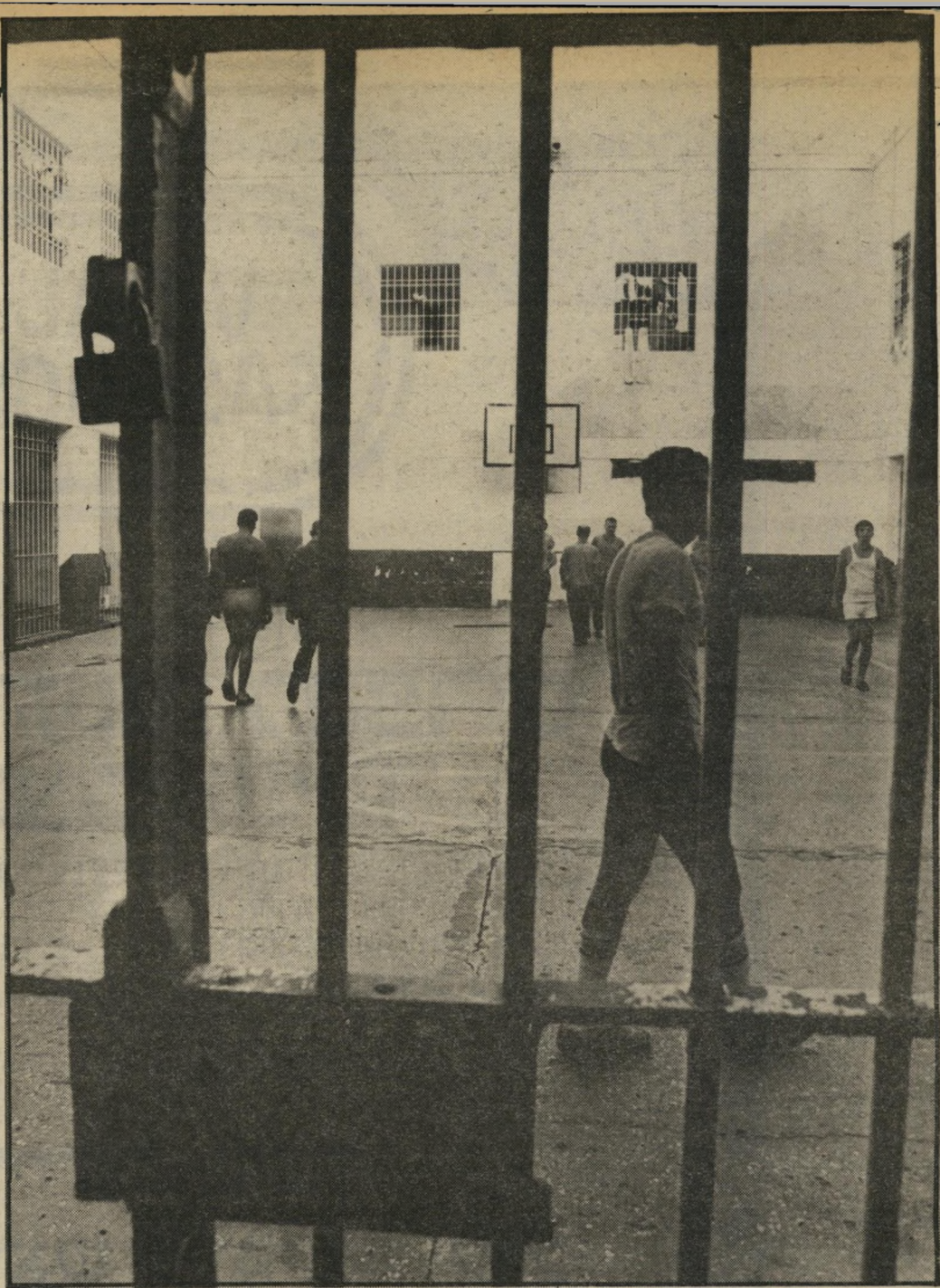




הנציב הקודם של בתי הסוהר, חיים לוי (מימין) האשים את הנציב הנוכחי, מרדכי ורטהיימר (משמאל) בהריסת מערכת המודיעין ובכרונסקציוניזם. זה משיב מילחמה שערה

חיים לוי אינו משתמש במילים כמו מסשפתיים. הוא מספר בפשטות כי בתקופתו, שאליה רומז ורטהיימר, נתן לאמצעי התקשורת גישה חופשית לכלא. כמעט כל עיתונאי שביקש, זכה להיכנס לכלא ולשוחח עם אסירים. לוי הכניס את הטלוויזיה אל התאים הנוראים ביותר, כדי לזעזע את המדינה ולהביא את הנושא לתודעת הציבור. לוי אומר כי הוא מחלק את האסירים לשני סוגים: אחד שמקומו כלל לא בבית הסוהר. לנמנים עם סוג זה ייעד את המחנות הפתוחים שבנה במעשיהו. והשני, שאסור לו לצאת מהכלא. את הנמנים על הסוג השני, שהם עבריינים נוקשים מעורים בעולם התחתון, יש לכלוא. ואפילו אלוהים לא יעזור להם.

השבוע נפתח מישפטם של הנאשמים ברצח רוני ניצן. במישפט זה עומדות, כנראה, להתגלות עובדות רבות על אופן ניהול הכלא ועל התעללות באסירים. לוי אינו מנסה להתעלם מכך. "רוני ניצן היה הפתעת חיי. ביקרתי אצלו לפחות פעמיים בחודש, דיברתי עם האסירים והסתיר בבתי כלכלא. איש לא הביא לידיעת שום דבר על התעללות או על התנהגות חריגה. יתכן שהיה לו פיצול אישיות."

לוי מזהיר, כי הוא נתן גיבוי מלא לניצן בעניין החוקי. "התייעצתי עם



רמלה, שבהם התגוררו 20 אסירים בחדר מצחין ורחוק. לדבריו, כוננים מיכנים חרשים עבור רבע מאוכלוסיית הכלא. והם יהיו מוכנים כבר בסוף שנה זו. הוא אומר, כי הוא עובד בשיתוף פעולה מלא עם השר, יוסף בורג, ונפגש איתו לשיחות עבודה קבועות אחת לשבוע.

הוא סיפר על שיפור בתנאי התעסוקה בכלא, ואמר כי בגלל הכנסת פסיכיאטרים חדשים, יעברו השנה בייצור יותר מ-1500 אסירים, לעומת 400 לפני שנתיים. הוא סיפר על פתיחת שבעה מרכזי חינוך חרשים בכל בתי הסוהר, שבהם ילמדו חילות את האסירים במתכונת הנהוגה בצה"ל. יהיו אלה לימודי יסוד, מפני שהתברר כסקר שנעשה, כי 40 אחוז מאוכ"ל לוסית בתי הסוהר הם אנאלפביתים. כאשר למערכת המודיעין בכלא, אמר ורטהיימר, כי לא שונה בה מאומה לרעה.

ר"ר ורטהיימר הרגיש את האידיואולוגיה שלו. כי בתי הסוהר נועד אומנם, כדי לבצע את העונשים שמטיל בית הדין, אך גם כדי לטפל באסיר ולתת לו כלים טובים יותר להתמודדות עם בעיותיו לכשישתחרר. לדבריו, לפני בואו, שלטה בכלא השיטה הדוגלת בכיבוד האסיר וראייתו כעבריי, ואילו הנושא הטיפולי הועלה אז יותר כמסשפתיים.

היועצים המישפתיים לממשלה בזמנו, כיצד לחפש סמים בגופם של אנשים, ולא מצאנו דרך חוקית. לכן החלטנו להתמודד עם זה על-ידי חוקן בידיעה שנגיע לבג"ץ. הוא מספר, כי היתה דרך אלטרנטיבית קלה הרבה יותר: אפשר לגלות את הסמים בגוף בכדיקת רנטגן, אמר לוי, אבל האתיקה של הרופאים אינה מרשה זאת. לאדם אסור להיחשף יותר מפעמיים בשנה לקרני רנטגן, ואם יהיה צורך לבדוק את האיש בגלל סיבות רפואיות, אחרי שעבר צילום בגלל סמים, הוא מסתכן. על כן פנה הנציב לשיטה של החוקן.

לוי מתקומם במיוחד, כאשר אומרים לו שהוא מואשם בגישה קפדנית ומורה לאסירים. אני התחלתי בכל החידושים האלה שוורטהיימר מתגאה בהם. אני שלחתי אסירים לעבודה בקיבוצים, הכנסתי מיפעלים לבתי הסוהר, כדי להעסיק אסירים בעבודה יצרנית. אני הבאתי סטורנטים לכלא, שיעשו עבודות לתואר שני ושלישי ובכך יעזרו לנו. אני פתחתי את מוסד הגמילה למתמכרים לסמים. ואני הכנסתי את אמצעי התקשורת לכלא."

ללא

שפיכות דמים



ל עיתונאי אין כל דרך לבדוק את הנעשה בכלא כיום. חוץ מסיוורים מוררכים, כמו זה שסיפרתי עליו



לגובי האריות. הוא שוחח עם האסירים וסיים את המרד ללא שפיכות דמים חביר ועדת קנת, שביקרו בו אחרי המרד ובדקו את תל האסירים, השתכנעו כי אלה צוו ברדישותיהם, וכי בעצם ביי האסירים רק את הדברים שעל הצביעה גם הוועדה בדוח שלה. לוי אומר, כי החליט לפתוח סגור ליבו דווקא כעת, יותר משנ אחרי שפרש, מפני ששמע תל רבות על כך שוורטהיימר הורס שירות בתי הסוהר. על פי הנ הישראלי, תתמנה אולי עוד ועדה לחקור בנושא ותקבור גם היא מסקנותיה בהר של מסמכים ודוח אילנה אלו

בראשית הכתבה. כיום, אין מתירים לעיתונאים לראיין אסירים בכלא. כאשר ביקשה כתבת העולם הזה לראיין אסיר שנידון למאסר עולם על רצח והטוען כי הוא חף מפשע, היתה תשובת שירות בתי הסוהר חד משמעית. עיתונאים אינם יכולים לבקר בכלא כדי לראיין אסירים. מדוע הוא אינו מתיר ביקורי עתונאים? שואל לוי, יש לו, כנראה, מה להסתיר."

היכול היחיד של בתי הסוהר עד היום, הוא דוחות של ועדות. על מרבית הכלא ישבה ועדה בראשותו של השופט חיים כהן, בראשות שנות ה-70. היא חקרה את המצב והמליצה לשנות את השיטה ולנסות את השיטה הסקנריונית. כלומר, בתי הסוהר פתרו

חיים. עבודת חוץ כמעט לכל האסיר ואפילו כלא של סוף שבוע ב אולם הצעות אלה נגנזו ואיש לא עליהן מא. כאשר שאלתי על כן ר"ר ורטהיימר, הוא סיפר כי הו ועדה חדשה, בראשותו הקרימינולוג פרופסור שלמה ש שנתבקשה לישם את המלצות כהן. ועדה נוספת, העוסקת בבתי הסוהר היא ועדת קנת, שבה חברים הז לשעבר, מקס קנת, פרופסור ליבאי ופרופסור רינה שפירא. ועו כונסה בינואר 1979, וב-1981 הו דוח ראשון ובו המלצות. הוועדה מתכנסת ועובדת על השלמת הסופי.

האיש שיום את ועדת קנת היה לוי. הוא ראה את המצב האיום המיתקנים, את חוסר התקציב ו שיתוף הפעולה מצד השר בורג, ו כי כאשר יפרוש יהפכו אותו ש לעזאזל. כדי למנוע זאת ביקש כי של ועדה. הוועדה התכנסה סמוך ל לבריה הגדולה מבית הסוהר ברק מימצאי הוועדה מצביעים על כי לוי עשה ככל יכולתו לקדם בתי הסוהר, והם מרעיפים שבחים. אולם כאשר הם מנתחים מצבו של כלאירמלה לפרטים, ממליצים על שינויים דראסטיים סגירת אגפים שלמים, שאינם רא למגורי אדם. במרד שהיה השנה ב רמלה, התלוננו האסירים על התו וביקשו את תיקונם. ר"ר ורטה ראה אומץ לב ונכנס בע